

(Говор Барака Обаме у Каиру)

Почаствован сам што сам у вечном граду – Каиру и што су ми домаћини две истакнуте организације. Ал-Азхар стоји већ више од хиљаду година као светионик исламске учености, а Каирски универзитет је већ више од једног века извориште напретка Египта. Заједно узев, ви представљате хармонију традиције и прогреса. Захвалан сам на вашем гостољубљу и на гостољубљу народа Египта. Такође, поносан сам што преносим добру вољу народа Америке и поздрав мира муслиманских општина у мојој земљи: «Асаламу алејкум».

Срећемо се у времену напетости између САД и муслимана широм света – у напетости чији корени потичу из историјских снага које сежу много даље од савремених политичких дебата. Односи ислама и Запада укључују векове коегзистенције и сарадње, али и конфликте и верске ратове. Нешто ближе садашњем времену, те напетости је потхрањивао колонијализам, који је одузимао права и могућности многим муслиманима, као и хладни рат, у коме су земље са муслиманском већином пречесто биле третиране као пасивни заменици неког другог, без обзира на њихове сопствене амбиције. Поред тога, муњевите промене које доноси модернизација и глобализација довеле су многе муслимане до тога да гледају на Запад као на непријатеља традиција ислама.

Насилнички екстремисти су искоришћавали ове напетости мале, али снажне мањине муслимана. Напади 11. септембра 2001. г. и непрекидни напори ових екстремиста да врше насиља против цивила, довели су дотле да неки људи у мојој земљи гледају на ислам као неизбежно непријатељски расположен не само према Америци и западним земљама, него и према људским правима. То је изазвало још више бојазни и неповерења.

Све дотле док наши односи буду дефинисани нашим разликама, снажићемо оне који радије сеју мржњу него мир, и који потпирују конфликте радије него сарадњу која би могла помоћи свим нашим народима да остваре правду и благостање. Овај зачарани круг сумње и неслоге мора да се оконча.

Дошао сам овамо да трагам за новим почетком међу САД и муслиманима широм света;

почетком који је заснован на узајамним интересима и узајамном поштовању; почетком који се заснива на истини да Америка и ислам нису узајамно искључиви, и да не треба да буду такмаци. Насупрот томе, они се преклапају, и имају заједничке принципе – принципе правде и прогреса; принципе толеранције и достојанства свих људских бића.

Ја то чиним прихватајући да до промена не може доћи преконоћ. Ниједан говор не може избрисати године неповерења, а у времену које ми је дато ја не могу ни да одговорим на сва комплексна питања која су нас довде и довела. Али, убеђем сам да - како бисмо кренули напред, морамо отворено рећи оне ствари које су нам на срцима, и које се пречесто казују само иза затворених врата. Мора постојати стални напор да се узајамно слушамо; да једни од других учимо: да једни друге поштујемо и да тражимо заједнике ставове. Онако како нас свети Коран учи: “Буди свестан Бога и увек говори истину”. То је оно што ћу покушати да учиним: да говорим истину што боље могу, понизан пред задатком који је пред нама, и чврст у свом веровању да су интереси који су нам као људским бићима заједнички, далеко моћнији од снага које нас гурају у раздвајање.

Део овог убеђења је укоренjen у мом сопственом искуству. Ја сам хришћанин, али мој отац долази из кенијске породице у којој се налазе генерације муслимана. Као дечак, провео сам неколико година у Индонезији и чуо мујезинове позиве у цик зоре и у сумрак. Као младић, радио сам у чикашким заједницама у којима су многи нашли мир и достојанство у својој муслиманској вери.

Као студенту историје, познат ми је дуг цивилизације исламу. Ислам је био тај, који је на местима као што је Универзитет Ал-Азхар проносио светло науке кроз толике векове, попличавајући пут европској ренесанси и просвећености. Иновације у муслиманским друштвима су биле те које су створиле алгебру; наш магнетски компас и средства за навигацију; наше мајсторство писмености и штампе: наша схватања о томе како се шире болести и као се оне могу лечити. Исламска култура нам је дала величанствене архитектонске лукове и куле; вечну поезију и вољену музику; елегантну калиграфију и места мирног размишљања. А кроз историју, ислам је кроз речи и дела показао могућности верске толеранције и једнакости раса.

Такође знам да је ислам одувек био и део америчке приче. Прва нација која је признала моју земљу био је Мароко. Потписујући уговор у Триполију, наш други председник, Џон Адамс је написао: «Сједињене Државе, саме по себи немају особине непријатељства према законима, вери или миру муслимана.» Још од самог нашег настанка, амерички муслимани су обогатили Сједињене Државе. Борили су се у нашим ратовима, служили у влади, заступали друштвена права, започињали послове, предавали на нашим

универзитетима, истицали се на нашим спортским стадионима, добијали Нобелове награде, градили нашу највишу грађевину и палили олимпијске бакље. А када је први Американац – муслиман недавно био изабран у Конгрес, заклео се да ће бранити наш Устав, користећи исти онај свети Коран који је један од отаца-оснивача САД Томас Џеферсон чувао у својој личној библиотеци.

И тако, упознао сам ислам на три континента пре свог доласка у област у којој је он настао. Ово искуство је и водила мом убеђењу да партнерство Америке са исламом мора бити засновано на оном што ислам јесте, а не на оном што он није. Ја сматрам за део моје одговорности као председника САД да се борим против негативних стереотипова о исламу ма где да се они појаве.

Међутим, исти принцип треба да се примени и на муслиманску перцепцију Америке. Баш као што муслимани не пасују у грубе стереотипове, ни Америка није груби стереотип себичне империје. САД су биле један од највећих извора прогреса који је свет икада познавао. Ми смо рођени у револуцији против једне империје. Засновани смо на идеалу да су сви створени једнаки, и вековима смо проливали крв и борили се унутар сопствених граница и широм света, како бисмо придали значења тим речима. Ми смо формиран од стране свих култура, са свих страна света и посвећени смо једином концепту: *E pluribus unum*: "из многих – један".

Много се говорило о чињеници да је један Афро-Американац по имену Барак Хусеин Обама могао да буде изабран за председника. Али, моја лична прича није тако јединствена. Сан о прилици за све људе није остварен свакоме у Америци, али то обећање вреди за свакога ко дође на наше обале – а то укључује и скоро седам милиона америчких муслимана у нашој земљи данас – који уживају приходе и образовање више од просечних.

Осим тога, слобода у Америци је нераздвојна од слободе упражњавања сопствене религије. Зато у свакој држави наше уније постоји џамија, а унутар наших граница их има преко 1.200. Зато је и наша влада ишла на суд да брани право жена и девојака да носе фереџу и да се казни свако ко то забрањује.

Дакле, не треба да постоји сумња: ислам је део Америке. А ја верујем да Америка носи у себи истину да без обзира на расу, веру, социјални статус, сви ми имамо заједничке тежње да живимо у миру и безбедности; да добијемо образовање и да радимо са

достојанством; да волимо своје породице, своје заједнице и свог Бога. То су ствари које су нам заједничке. То је нада за цело човечанство.

Наравно, схватање наше заједничке човечности је тек почетак нашег задатка. Речи саме по себи не задовољавају потребе нашег народа. Ове потребе ће бити задовољене само ако храбро деламо у годинама пред нама: као и ако схватимо да су и изазови који стоје пред нама заједнички, а да ће наш неуспех да се са њима суочимо бити болан по све нас.

Из недавних искустава, научили смо да када финансијски систем ослаби у једној земљи, просперитет бива свуда оштећен. Када нови грип зарази једно људско биће, сви су у опасности. Када једна држава тежи за нуклеарним оружјем, ризик од нуклерног напада се повећава за све државе. Када насилнички екстремисти делају у неком планинском пределу, угрожени су и људи с друге стране океана. А када невини људи у Босни и Дарфуру бивају убијани, то је мрља на нашој заједничкој савести. То је оно што значи да делимо у овом свету у овом 21. веку. То је одговорност коју као људска бића имамо једни према другима .

Ту одговорност је тешко прихватити. Јер, историја човечанства је често била обележавана тиме што су државе и племена у циљу служења сопственим интересима потчињавале једне друге. Па ипак, у овом новом добу, такво држање је погубно по оног који га има. Имајући у виду нашу међузависност, било који светски поредак који издиже једну нацију или групу људи над другима ће неизбежно пропасти. Дакле, ма шта мислили о прошлости, не смемо јој бити роб. Нашим проблемима треба приступити кроз партнерство, прогрес морамо међусобно делити.

То не значи да треба да игноришемо изворе напетости. У ствари, то наводи на супротно: са тим напетостима се морамо сретати гледајући их право у очи. Допустите ми да у том духу говорим што је могуће јасније и једноставно о неким специфичним стварима за које верујем да ћемо морати да се с њима на крају заједнички суочимо.

Прва ствар са којом морамо да се суочимо је насилни екстремизам у свим његовим облицима.

У Анкари сам јасно рекао да Америка није – и да никада бнеће бити у рату са исламом.

Међутим, ми ћемо се најодлучније конфронтирати са насилним екстремистима који представљају велику претњу нашој сигурности. То је због тога што одбацујемо оно исто што одбацују људи свих вера: убијање невиних људи, жена и деце. А моја прва дужност као председника је да заштитим америчке људе.

Стање у Авганистану демонстрира америчке циљеве и нашу потребу да сарађујемо. Већ више од седам година, САД, уз широку међународну подршку гони Ал каиду и талибане. Ми тамо нисмо отишли по сопственом избору, већ због неопходности да то учинимо. Свестан сам тога да неки стављају под знак питања, па чак и одобравају догађања 11. септембра. Али, нека буде јасно: тог дана Ал каида је убила скоро 3.000 људи. Жртве су били невини људи, жене и деца из Америке и многих других држава, који нису никоме учинили ништа нажао. Па ипак, Ал каида је одлучила да окрутно поубија те људе, признала је напад, па чак и сада потврђује своју одлучност да навелико убија. Они имају сараднике у многим земљама и покушавају да прошире свој захват. Ово нису нека мишљења о којима би се требало дискутовати, то су чињенице са којима се треба суочити и деловати.

Немојте погрешно разумети: ми не намеравамо да задржимо своје јединице у Авганистану. Не тежимо да тамо имамо своје војне базе. Америци је болно да губи своје младе људе и жене. Скупо је, и политички тешко настављати тај конфликт. Радо бисмо пребацили све наше војнике кући, ако бисмо били сигурни да у Авганистану и Пакистану нема насилничких екстремиста који су одлучни да побију највише што могу Американаца. Али засад то није случај.

Зато и имамо партнерство са четрдесет шест земаља. И упркос трошковима, америчка ангажованост се неће смањити. Уистину, нико од нас не би смео да толерише ове екстремисте. Они су поубијали људе разних вероисповести, а муслимане су поубијали највише од свих. Њихова дела су неспојива са људским правима, са прогресом нација, као и са исламом. Свети Коран нас учи да ако неко убије неког невиног, то је исто као да је побио цело човечанство: док ко спасе неког човека, то је као да је спасао цело човечанство. Стално одржавана вера преко милијарде људи је толико већа од уске мржње коју гаји неколицина. При борби против насилничког екстремизма, ислам није проблем – он је важан део у унапређивању мира.

Ми исто тако знамо да војна моћ сама по себи не може да реши проблеме у Авганистану и Пакистану. Зато и планирамо да током следећих 5 година у партнерству са Пакистаном инвестирамо 1,5 милијарду долара за изградњу школа и болница, за путеве и пословност, као и стотине милиона за помоћ онима који су били расељени. А зато и

пружамо Авганистану више од 2,8 милијарди долара као помоћ у развоју економије и служби снабдевања од којих људи зависе.

Дозволите ми да се осврнем и на питање Ирака. За разлику од Авганистана, ово је био рат по избору, који је у мојој земљи и широм света изазвао велика размимоилажења. Мада верујем да је људима у Ираку на крају крајева боље без тираније Садама Хусеина, такође верујем и да су догађаји у Ираку подсетили Америку на потребу да, када је то год могуће, користи дипломатију и изграђује међународни консензус ради решавања проблема. Заиста, подсетимо се речи Томаса Џеферсона, који је рекао: „Надам се да ће нам се уз повећавање наше моћи повећавати мудрост, и да ће нас поучити да ће нам моћ бити све већа што је мање користимо.“

Данас, Америка има двојаку одговорност: да помогне Ираку да изгради што бољу будућност, и да Ирак остави Ирачанима. Ја сам ирачком народу разјаснио да ми не тежимо базама и да немамо захтева у односу на њихову територију и рудна богатства. Ирак поседује сопствену сувереност. Зато сам и наредио повлачење наших борбених бригада до следећег августа. Зато ћемо поштовати наш споразум са демократски изабраном ирачком владом да до јула уклонимо борбене трупе из градова, а да повучемо све наше трупе из Ирака до 2012. г. Наставићемо Ираку да помажемо у обуци снага безбедности и у развоју његове економије. Али, ми ћемо помагати безбедном и уједињеном Ираку као партнер, а никада као газда.

И најзад, баш као што Америка никада не може толерисати насиље од стране екстремиста, ми никада не можемо променити наше принципе. 11. септембар је био огромна траума нашој земљи. Страх и љутина изазвани њиме су разумљиви, али они су нас у неким случајевима навели да деламо супротно нашим идеалима. Предузимамо конкретне мере да променимо курс. Ја сам јасно забранио употребу мучења од стране САД, и наредио сам да до првих месеци следеће године затвор у Гвантанаму буде укинут.

И тако, Америка ће се бранити поштујући суверенитет других земаља и законска правила. И то ћемо чинити у партнерству са муслиманским заједницама које су и саме угрожене. Што пре екстремисти буду изоловани и недобродошли у муслиманске заједнице, то ће пре све бити безбедније.

Други важан извор напетости о коме треба да дискутујемо је ситуација која постоји

између Израелаца, Палестинаца и арапског света.

Америчке снажне везе са Израелом су добро познате. Ова веза је нераскидива. Заснована је на културним и историјским везама, као и на схватању да тежња за јеврејском домовином има корене у трагичној историји која се не може порицати.

Широм света, јеврејски народ је био вековима прогањан, а у Европи је антисемитизам кулминирао у дотад нечувеном холокаусту. Сутра ћу посетити Бухенвалд, који је био део мреже логора у којима су Јевреји били поробљени, мучени, стрељани и до смрти гушени гасом од стране Трећег рајха. Побијено је шест милиона Јевреја – више од целокупног јеврејског становништва данашњег Израела. Порицање ове чињенице је неосновано, незналачко и одвратно. Претње Израелу уништењем или понављање зловних стереотипова о Јеврејима је дубоко погрешно и служи само томе да у мислима Израелаца оживљава те најболније од болних успомена, а истовремено спречава мир који становници тог региона заслужују.

С друге стране, такође је непорециво да је и палестински народ – муслимани и хришћани, такође патио у тежњама за домовином. Они већ више од шездесет година издржавају бол расељења. Многи чекају у избегличким логорима на Западној Обали, у Гази, и суседним земљама на живот у миру и сигурности који никада нису били у стању да воде. Подносе свакодневна понижавања – велика и мала – која долазе са окупацијом. Дакле, не сме да буде сумње: за палестински народ ситуација је неприхватљива. Америка неће окренути леђа законитим палестинским тежњама за достојанством, добијањем развојних прилика и на сопствену државу.

Током деценија влада застој: два народа са легитимним тежњама, сваки са болном историјом која чини компромисе недостижним. Лако је упирати прстом – Палестинци да указују на своје расељавање изазвано оснивањем Израела, а Израелци да указују на непрестана непријатељства и нападе током целе њихове историје, који долазе како изнутра, тако и изван њихових граница. Али ако овај конфликт посматрамо само с једне, или с друге стране, остаћемо заслепљени у односу на истину: једино решење да се аспирације обеју страна постигну је : две државе, у којима ће како Израелци, тако и Палестинци живети у миру и сигурности.

То је у интересу Израела и Палестине, интересу Америке и светском интересу. Зато и намеравам да, са свим стрпљењем које овај задатак захтева, лично порадим на том

решењу. Обавезе које су обе стране прихватиле у оквиру „Путне мапе“ су јасне. Да би се дошло до мира, време је да и они и сви ми преузмемо своје одговорности.

Палестинци морају напустити насиље. Отпор путем насиља и убиства је погрешан и неће успети. Током векова, црни људи Америке су патили од удараца бича као робови и од понижења сегрегације. Али, насиље није оно што је им постигло пуна и једнака права. Успело је мирно и одлучно настојање на идеалима који се налазе у центру америчког темеља. Исту такву причу могли би да испричају људи од јужне Африке до југоисточне Азије, од источне Европе до Индонезије. То је прича са једном једноставном истином: насиље је безизлазно. Није знак ни храбрости, ни снаге испаливати ракете на децу која спавају, нити дизање у ваздух старица у неком аутобусу. На тај начин се не задобија морални ауторитет – то је начин на који се он губи.

Сада је за Палестинце време да се усредсреде на оно што могу изградити. Палестински ауторитет мора развијати свој капацитет да влада, са институцијама које ће служити потребама његовог народа. Хамас има подршку међу неким Палестинцима, али и они такође имају одговорности. Како би играо улогу у испуњавању палестинских аспирација и да уједини палестински народ, Хамас мора да прекине насиља, да призна раније договоре и да призна Израелу право на постојање.

Истовремено, и Израелци морају да прихвате да – као што се Израелу не може порећи право постојања, то исто важи и за Палестину. САД не прихватају легитимност продужаваног насељавања Израелаца. Ова конструкција нарушава претходне договор и поткопава напоре да се мир постигне. Време је да се ова насељавања обуставе.

Израел такође мора да испуњава своје обавезе како би осигурао да Палестинци могу да живе, раде и развијају своје друштво. И баш као што текућа хуманитарна криза у Гази и недостатак развојних прилика на Западној Обали уништава палестинске породице, то исто тако штети и безбедности Израела. Прогрес у свакодневном животу палестинског народа мора бити део пута ка миру, а Израел мора предузети конкретне кораке да омогући такав прогрес.

И најзад, арапске државе морају признати да је Арапска мировна иницијатива била важан почетак, али не и крај њихове одговорности. Арапско-израелски конфликт не сме више да се користи за одвлачење пажње народа арапских држава од других проблема. Уместо тога, он мора бити узрочник акцијама у циљу помоћи палестинском народу да

развија институције које ће подржавати његову државу; да признају легитимност Израела, као и да изаберу прогрес уместо самоунишавајућег гледања на прошлост.

Америка ће ускладити своју политику са онима који теже миру и у јавности, као и у приватним разговорима говорити исто оно што кажемо Израелцима, Палестинцима и Арапима. Мир не можемо наметнути. Али, приватно, многи муслимани схватају да Израел неће нестати. Исто тако, многи Израелци схватају потребу за палестинском државом. Време је да се дела на оном што сви знају да је тачно.

Истекло је много суза. Проливено је исувише крви. Сви ми имамо одговорност да деламо у правцу оног дана када ће мајке Израелаца и Палестинаца бити у стању да виде своју децу како одрастају без страха; када Света Земља трију великих вероисповести буде место мира, како је Бог и смерао: када Јерусалим буде безбедан и сигуран дом Јеврејима, хришћанима и муслиманима и место за сву Абрахамову децу да се мирно мешају, као и у причи о Исри – када су се Мојсије, Исус и Мухамед (мир био с њима) удружили у молитви.

Трећи извор напетости је наш заједнички интерес о правима и одговорностима држава на нуклеарно оружје.

Ово питање је било извор напетости између САД и Исламске Републике Ирана. Током много година, Иран је себе делимично одредио као опозицију мојој земљи, и заиста – имамо бурну међусобну историју. Усред хладног рата, САД су играле извесну улогу у збацивању демократски изабране иранске владе. Од времена исламске револуције, Иран је имао улогу у узимању талаца и у насиљу против америчких војника и цивила. То је добро позната историја. Радије но да останемо заробљени у прошлости, ја сам јасно ставио на знање руководиоцима Ирана и народу да је моја земља спремна да крене унапред. Дакле, није питање против чега је Иран, него какву будућност он жели да гради.

Биће тешко да се превазиђу деценије неповерења, али ми ћемо наставити са храброшћу, јасноћом и одлучношћу. Међу нама ће бити много питања за дискусију, и ми смо спремни да идемо напред без предуслова и на основу узајамног поштовања. Али, јасно је за све умешане да када се дође до питања нуклеарног наоружања, дошли смо до одлучне тачке. Не ради се само о америчким интересима. Ради се о спречавању трке у нуклеарном наоружању на Средњем истоку, што би могло одвести овај регион и свет

страховито опасним путем.

Ја схватам оне који протестују да неке земље поседују то оружје, док га друге немају. Ниједна држава понаособ не треба да бира која држава може имати нуклеарно оружје. Зато сам одлучно потврдио посвећеност САД напорима да се дође до света у коме ниједна држава не поседује нуклеарно оружје. А свака држава, укључујући Иран треба да има право приступа мирољубивој примени нуклеарне енергије ако се придржава својих одговорности у оквиру уговора о неширењу нуклеарног оружја. Ова посвећеност је срж тог уговора и свако ко о се у потпуности придржава тог уговора мора јој се покоравати. А ја се надам да све земље региона могу да деле тај исти циљ.

Четврта ствар о којој ћу говорити је демократија.

Знам да је последњих година било контроверзе у односу на промоцију демократије, као и да је велики део те контроверзе у вези са ратом у Ираку. Дакле, дозволите да будем јасан: ниједан систем владавине не сме и не може бити наметан некој држави од стране неке друге.

То ниуколико не смањује моју посвећеност владама које одражавају вољу народа. Свака држава оживотворава овај принцип на сопствени начин, засновано на традицијама сопственог народа. Америка не претендује да зна шта је најбоље за сваког, баш као што не бисмо претендовали да одредимо исход мирних избора. Међутим, имам непоколебљиву веру да сви људи чезну за извесним стварима: да могу да отворено износе своје мишљење и да имају реч у томе како се влада; увереност у улогу законитости и у једнаку примену правде; у владу која је јасна и која не краде од свог народа; у слободу да живиш на начин који сам изабереш. Ово нису само амерчке идеје, то су права човека, и то је разлог зашто ћемо их свуда подржавати.

Не постоји права линија за остварење тог завета. Али, јасно је оволико: владе које штите ова права су на дуге стазе стабилније, успешније и сигурније. Прогањање идеја никада не успева у томе да оне ишчезну. Америка поштује право да се широм света чују сви гласови који су мирољубиви и који се држе закона – чак и онда када се са њима не слажемо. И ми ћемо поздравити све изабране, мирољубиве владе – под условом да оне владају поштујући све своје људе.

Ова последња тачка је од важности, јер има оних који проповедају демократију само док нису на власти; када једном дођу на власт, немилосрдно потискују права других. Без обзира где настаје, влада народа и од стране народа поставља један једини стандард за све оне који су на власти: мораш одржавати своју власт путем споразума, не путем принуде; мораш поштовати права мањина и учествовати у духу толеранције и компромиса; мораш стављати интересе свог народа и легитимно функционисање политичког процеса изнад интереса своје партије. Без ових састојака, избори сами по себи не чине праву демократију.

Пета ствар на коју се морамо заједнички осврнути је слобода вероисповести.

Ислам има поносну традицију толеранције. У историји Андалузије и Кордобе то видимо у току инквизиције. Ја сам то из прве руке видео као дете у Индонезији, где су се побожни хришћани слободно молили у преовлађујуће муслиманској земљи. То је дух који нам је данас потребан. Људи у свим земљама морају бити слободни да бирају веру и живе у својој вери, на основу свог убеђења, свог срца, и душе. Ова толеранција је неопходна како би се вера развијала, али њу угрожавају многи, на много разних начина.

Међу неким муслиманима постоји узнемирујућа тенденција да мере сопствену веру по томе колико одбацују веру других. Богатство верских убеђења се мора чувати – без обзира да ли се ради о маронитима у Либани, или коптима у Египту. Такође, и расцеп међу самим муслиманима треба да се затвори, јер – поделе између сунита и шиита су довели до трагичног насиља, нарочито у Ираку.

Слобода вероисповести је у сржи могућности народа да живе у заједници. Увек морамо испитивати начине како да је заштитимо. На пример, у САД, прописи о добротворним давањима су отежали муслиманима да испуњавају своје верске обавезе. Ја сам се зато посветио сарадњи са америчким муслиманима како бих обезбедио да могу да испуне закат.

Такође, важно је да западне земље избегавају спречавање муслиманских грађана да практикују своју веру онако како они сами налазе са сходно – на пример, диктирајући какву одећу муслиманске жене треба да носе. Непријатељство према некој религији не можемо сакрити изговарајући се либерализмом.

Заиста, вера треба да нас зближава. Зато у Америци правимо пројекте који доводе у контакт хришћане, муслимане и Јевреје. Зато поздрављамо напоре као што је онај саудијског краља Абдулаха о Међурелигијском дијалогу и вођство Турске у Савезу цивилизација. Широм света можемо претворити дијалоге у међурелигијске молитве. Тако мостови између људи воде у акцију, била то борба против маларије у Африци, или пружање помоћи после неке елементарне катастрофе.

Шеста ствар на коју хоћу да обратим пажњу су права жена.

Знам да се о овом предмету воде дебате. Одбијам гледишта неких са Запада да је жена која одабере да покрива своју косу на неки начин мање једнака, али верујем да је она жена којој је спречено образовање мање једнака. И није случајност да земље у којима су жене добро образоване имају далеко већу вероватноћу да буду успешне.

Хајде да разјасним: питања једнакости жена ни у ком случају нису једноставно питања за ислам. У Турској, Пакистану, Бангладешу и Индонезији, видимо да су земље са већинским муслиманским становништвом изабрале да их воде жене. У међувремену, борба за женску једнакост у многим погледима живота у Америци и у земљама широм света још траје.

Наше кћери могу друштву допринети онолико колико и наши синови, и наша заједничка благодет ће бити унапређена тиме што се омогућава целом човечанству – мушкарцима и женама – да досегну до свог пуног потенцијала. Ја не верујем да жене морају да чине исте изборе као мушкарци како би биле једнаке, и респектујем оне жене које одаберу да живе свој живот у традиционалним улогама. Међутим, то треба да је њихов избор. Зато ће САД бити партнер са сваком већински муслиманском земљом да потпомогне ширење писмености за девојчице, и да путем микрофинансирања помогну младим женама у запошљавању, што помаже људима да остваре своје снове.

Најзад, жалим да говорим о економском развоју и шансама.

Знам да је лик глобализације за многе контроверзан. Интернет и телевизија могу донети знање и информације, али такође и увредљиву сексуалност и бесмислено насиље.

Трговина може донети ново богатство и шансе, али такође и поремећаје и промене у друштвима. У свим државама, укључујући и моју, ове промене могу донети страх. Страх, не збога тога што ћемо због модерности изгубити контролу над нашим економских изборима, нашем политиком – а најважније – нашим идентитетом – над тим што највише ценимо и чувамо у нашим друштвима, нашим породицама, нашим традицијама и нашој вери.

Међутим, ја исто тако знам да се људски прогрес не може спречити. Не мора бити контрадикције између традиције и развоја. Земље као Јапан и Јужна Кореја су развиле своје економије, одржавајући своје јединствене културе. То исто важи и за запањујући прогрес у већинско муслиманским земљама од Куала Лумпура до Дубаија. У старо доба, а и у нашем времену, муслиманска друштва су била у првим редовима иновација и образовања.

Ово је важно због тога што ниједна стратегија развоја не може бити заснована на оном што долази из земље, нити се може одржавати ако су млади људи незапослени. Многе голфске државе су добиле велико богатство као последицу експлоатације нафте, али неке почињу да се усредсређују на шири развој. Међутим, сви ми морамо схватити да ће образовање и иновација бити монете 21. века и да се у превише муслиманских друштава премало улаже у ове области. У мојој земљи, ја стављам нагласак на ове инвестиције. И мада се Америка у прошлости усредсређивала на нафту и гас у овим деловима света, данас желимо да се ангажујемо шире.

У погледу образовања, проширићемо програме размене и повећати стипендије, као што је она која је довела мог оца у Америку, уједно охрабрујући више Американаца да студирају у муслиманским друштвима. Перспективне муслиманске студенте ћемо снабдети плаћеном праксом у Америци; инвестираћемо у онлајн обуку за учитеље и децу широм света; оформићемо нову онлајн мрежу, тако да тинејџер у Канзасу може да општи директно са тинејџером у Каиру.

У области економског развоја, створићемо нови корпус бизнис добровољаца да ступе у партнерство са својим парњацима у земљама са већинским муслиманским становништвом. А ја ћу бити домаћин Самиту предузимљивости ове године да бих видео како можемо продубити везе међу лидерима бизниса, фондација и социјалних предузимача у САД и муслиманским друштвима широм света.

У науци и технологији, основаћемо нови фонд за подршку технолошког развоја у земљама са већинским муслиманима, као и да помогнемо пренос идеја на тржишта, како би се отворила нова радна места. Отворићемо одличне научне центре у Африци, Средњем истоку и југоисточној Азији, а именовати нове научне аташее да сарађују на програмима за развој нових извора енергије, на креирању „зелених“ послова, дигитализовању података, чистој води и узгајању нових пољопривредних производа. А данас најављујем нови глобални напор са Организацијом исламске конференције на искорењивању полиомиелитиса. Такође ћемо проширити партнерства са муслиманским друштвима на побољшању дечијег и материнског здравља.

Све ове ствари морају се радити у партнерству. Американци су спремни да се удруже са грађанима и владама, друштвеним организацијама, верским вођама и бизнисима у муслиманским друштвима широм света да би помогли нашим људима у напорима за бољи живот.

Ствари које сам описао неће бити лаке за предузимање. Али имамо одговорност да се удружимо у корист света за којим тежимо - света у коме екстремисти неће више бити претња нашим људима, а америчке трупе су се вратиле кући; свету у коме су Израелци и Палестинци безбедни у сопственим државама, а нуклеарна енергија се користи у мирољубиве сврхе, свету у коме владе служе својим грађанима, а права све деце Божије су поштована. То су заједнички интереси. То је свет који тражимо. Али можемо га остварити само заједно.

Знам, има много – и муслимана и немуслимана – који под знак питања стављају да ли ћемо остварити овај нови почетак. Неки су орни да потпале ватре подела, и да се испрече на путу прогреса. Неки сугеришу да није вредно напора, да нам је судбина да се не споразумемо, и да су цивилизације осуђене на судар. Много више их је једноставно скептично да може доћи до стварне промене. Има толико страха, толико неповерења. Међутим, ако изаберемо да нас спутава прошлост, никада нећемо кренути унапред. А ово желим посебно да кажем младим људима свих вероисповести, у свим земљама – ви, више него ико, имате способност да преобразите овај свет.

Сви смо ми на овом свету само за кратак тренутак. Питање је да ли ћемо то време провести усредсређујући се на оно што нас раздваја, или ћемо се посветити једном напору – једном сталном напору, да нађемо заједно стајалиште, да се усредсредимо на будућност коју желимо за нашу децу, и да поштујемо достојанство свих људских бића.

Ратове је лакше започињати него их завршавати. Лакше је оптуживати друге него погледати у себе: видети шта је код неког друкчије, а шта нам је заједничко. Али треба изабрати прави пут – не лакши пут. Постоји, такође, једно правило које је у сржи свих религија – да другима чинимо оно што бисмо желели да и они чине нама. Ова истина превазилази нације и људе – вера која није нова; која није црна, бела или смеђа; која није хришћанска, муслиманска или јеврејска. То је вера убризгана у колевку цивилизације и која још увек живи у срцима милијарди. То је вера у друге људе, и то је оно што ме је данас довело овамо.

Имамо снагу да направимо свет коме тежимо, али само ако имамо храбрости да учинимо нови почетак, имајући на уму записано.

Свети коран нам каже: „О, човечанство! Ми смо вас створили као мушкарце и жене; и као нације и племена, да бисте упознали једни друге.“

Талмуд нам каже: „Цела Тора има сврху унапређења мира.“

Свето писмо нам каже: „Блажени су миротворци, јер ће се они синови Божији назвати.“.

Људи на свету могу заједно живети у миру. Знамо да је то Божја промисао. Е – то мора бити наш посао на Земљи. Хвала Вам. И нека Божији мир буде са Вама.

(Превод: Василије Клефтакис)